

GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2008 m. gruodžio 22 d.¹

1. Šis Prancūzijos *Conseil d'État* (Valstybės Tarybos) prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su galimybe susipažinti su informacija apie keletą eksperimentinio genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO) išleidimo į aplinką vietų, kai valdžios institucijos mano, jog atskleidus tokią informaciją gali kilti grėsmė viešajai tvarkai.

3. Meras į šį prašymą neatsakė, todėl P. Azelvandre kreipėsi į susipažinimo su administraciniais dokumentais komisiją (CADA). Ši komisija priėmė palankią nuomonę dėl pranešimo visuomenei ir prefekto lydraščio pirmojo puslapio pateikimo, bet nepalankią dėl įdiegimo kortelės ir eksperimentinio išleidimo į aplinką vietas nurodančio žemėlapis kopijos pateikimo, motyvuodama tuo, tai keltų grėsmę privataus gyvenimo slaptumui ir atitinkamų ūkininkų saugumui. Be to, ši komisija prašymą pateikti informacinius pranešimus apie 2004 m. atliekamus išleidimus pripažino nepriimtiniu.

Faktinės bylos aplinkybės

2. 2004 m. balandžio mėn. P. Azelvandre pateikė prašymą Sausheimo komunos merui pateikti jam su kiekvienu eksperimentiniu GMO išleidimu į aplinką šios komunos teritorijoje susijusį pranešimą visuomenei, įdiegimo kortelę² ir prefekto lydraštį. Jis taip pat paprašė pateikti informacinius pranešimus apie kiekvieną 2004 m. atliktą naują eksperimentinį GMO išleidimą į aplinką šioje komunoje.

4. Kaip buvo reikalaujama, meras pateikė P. Azelvandre pranešimus visuomenei, susijusius su penkiais jau įvykusiais eksperimentiniais GMO išleidimais į aplinką šios komunos teritorijoje, ir dviem iš jų skirtus prefekto lydraščius. P. Azelvandre pateikė ieškinį *Tribunal administratif de Strasbourg* (Strasbūro administraciniam teismui); šis panaikino implicitinį mero sprendimą, kuriuo buvo atsisakyta pateikti prefekto raštus, susijusius su kitais trimis eksperimentiniais GMO išleidimais, ir su penkiais eksperimentiniais išleidimais susijusias įdiegimo korteles (išskyrus asmeninius duomenis), taip pat įpareigojo merą pateikti minėtus dokumentus.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Prancūzų kalba „fiche d'implantation“.

5. Sausheimo komuna pateikė apeliacinį skundą *Conseil d'État* dėl minėtojo teismo sprendimo panaikinimo. *Conseil d'État* pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

Pirminės pastabos

Taikytini teisės aktai

„1. Ar „vieta, kurioje bus atliktas genetiškai modifikuotų organizmų išleidimas“ ir kuri pagal 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyvos 90/220 dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką³ 19 straipsnį negali būti konfidenciali, reiškia kadastrę įrašytą žemės sklypą, ar didesnę geografinę teritoriją, atitinkančią arba komuną, kurios teritorijoje atliekamas išleidimas, arba dar platesnę teritoriją (kantoną, departamentą)?

6. P. Azelvandre pateikė savo prašymą 2004 m. balandžio mėnesį. Tuo metu Tarybos direktyva 90/220/EEB (toliau – Direktyva 90/220) jau buvo pakeista Direktyva 2001/18/EB (toliau – Direktyva 2001/18)⁵, o Direktyva 2003/4/EB (toliau – Direktyva 2003/4) dar nebuvo pakeitusi tuo metu galiojusios Tarybos direktyvos 90/313/EEB (toliau – Direktyva 90/313)⁶.

2. Darant prielaidą, kad vieta turėtų būti suprantama kaip kadastrę įrašytas žemės sklypas, ar dėl išimties, susijusios su viešosios tvarkos ir kitų įstatymo saugomų paslapčių apsauga, gali būti draudžiama atskleisti išleidimo vietos kadastro duomenis vadovaujantis (EB) 95 straipsniu arba 2003 m. sausio 28 d. (Europos Parlamento ir Tarybos) direktyva 2003/4 dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką (ir panaikinančia Tarybos direktyvą 90/313/EEB)⁴ arba bendruoju Bendrijos teisės principu?“

7. Todėl siūlau, kad į *Conseil d'État* pateiktus prejudicinius klausimus Teisingumo Teismas atsakytų remdamasis Direktyva 2001/18⁷ ir

3 — OL L 117, p. 15.

4 — OL L 41, p. 26.

5 — 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinti Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL L 106, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 77).

6 — 1990 m. birželio 7 d. Tarybos direktyva 90/313/EEB dėl laisvo prieinamumo prie informacijos apie aplinką (OL L 158, p. 56; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 402).

7 — Vietoje Direktyvos 90/220/EEB.

Direktyva 90/313⁸. Kadangi, kaip vėliau pamatysime, reikšmingos ankstesnių ir vėlesnių direktyvų nuostatos iš esmės nesisiria, šioje išvadoje mano pateikti samprotavimai būtų *mutatis mutandis* taikomi Direktyvai 90/220 ir Direktyvai 2003/4.

Teisinės bylos aplinkybės

EB sutarties nuostatos

Išleidimo į aplinką pobūdis

10. EB 95 straipsnio 4 dalyje numatyta:

8. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą formuluočių ir nacionaliniame teisme esančios bylos medžiagos matyti, kad nagrinėjama byla susijusi su eksperimentiniais išleidimais į aplinką, kuriems taikoma Direktyvos 2001/18 B dalis.

9. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė Teisingumo Teismui identifikacinius šių eksperimentinių išleidimų į aplinką numerius. Eksperimentinio išleidimo į aplinką ataskaitos⁹ atskleidžia, kad nagrinėjami eksperimentiniai išleidimai susiję su kukurūzais, kurie pagal III priede pateiktą apibrėžimą yra „aukštesnieji augalai“, priklausantys klasifikacinei *Spermatophytæ* (sėklas auginančių) augalų grupei. Taigi informacija, kurią pranešėjas turi pateikti vykstant leidimo suteikimo procedūrai, numatyta III B priede.

„4. Jei Tarybai <...> nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad (EB) 30 straipsnyje nurodytais <...> svarbiais sumetimais reikia išlaikyti nacionalines nuostatas, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai“.

11. EB 30 straipsnyje išvardyti, be kitų, pateisinimo dėl visuomenės saugumo, žmonių ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, taip pat dėl pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos pagrindai.

8 — Vietoje Direktyvos 2003/4/EB.

9 — Galima rasti:

http://www.ogm.gouv.fr/experimentations/evaluation_scientifique/cgb/avis_rapports/rapport_activite_1998/rapport_activite_1998.pdf

Direktyva 2001/18/EB

sąlytį su gyventojais ir aplinka bei užtikrintų aukštą gyventojų ir aplinkos apsaugos lygį“.

12. Direktyva 2001/18 reguliuoja GMO išleidimą į aplinką¹⁰. Šioje direktyvoje nustatyta tvarka, kurios turi laikytis asmuo, ketinantis apgalvotai išleisti genetiškai modifikuotus organizmus į aplinką.

15. Šis apibrėžimas apima ir eksperimentinį GMO išleidimą į aplinką.

13. Direktyvos 2001/18 1 straipsnyje nurodyta, kad šios direktyvos tikslas – „derinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus bei apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką tada, kai <...> į aplinką apgalvotai išleidžiami genetiškai modifikuoti organizmai <...>“.

14. Direktyvos 2 straipsnio trečiojo dalyje „apgalvotas išleidimas į aplinką“ apibrėžiamas taip:

„<...> genetiškai modifikuoto organizmo arba šių organizmų kombinacijos sąmoningas perkėlimas į aplinką netaikant jokių specifinių jų apribojimo priemonių, kurios ribotų jų

16. Direktyvą 2001/18 sudaro keturios dalys ir keletas priedų. Direktyvos A dalyje numatyti įpareigojimai, kurių valstybės narės turi laikytis išduodamos leidimą apgalvotam GMO išleidimui į aplinką. Direktyvos B ir C dalyse išdėstytos nuostatos, išsamiai reglamentuojančios leidimų išdavimo tvarką apgalvotam GMO išleidimui į aplinką kitais nei pateikimo į rinką tikslais (B dalis) ir GMO, kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose, pateikimui į rinką (C dalis). Direktyvos D dalyje išdėstytos baigiamosios nuostatos, kurios, kaip ir A dalyje esančios nuostatos, taikomos visais atvejais. Prieduose pateikiamos išsamesnės konkrečioms pagrindinėse direktyvos dalyse nustatytiems įpareigojimams skirtos nuostatos.

17. Direktyvos A dalies 4 straipsnyje numatyta bendra leidimų suteikimo procedūra, kurios turi laikytis visi pranešėjai. Be kita ko, šioje dalyje numatyta, kad:

¹⁰ — 2002 m. spalio 17 dieną Direktyva 2001/18 panaikino Direktyvą 90/220/EEB.

„1 <...> GMO gali būti apgalvotai išleisti į aplinką arba pateikti į rinką tik laikantis atitinkamai B arba C dalių nuostatų.

18. Direktyvos B dalyje išdėstyta standartinė leidimų išdavimo procedūra tiems pranešėjams, kurie ketina (be kita ko) vykdyti eksperimentinį GMO išleidimą į aplinką. Ši tvarka išsamiai išdėstyta 6 straipsnyje. Bylai reikšmingose šio straipsnio nuostatose numatyta:

<...>

2. Prieš pateikdami pagal B arba C dalį pranešimą, visi asmenys įvertina riziką aplinkai. Informacija, kurios gali prireikti aplinkai keliamai rizikai įvertinti, yra nustatyta III priede. <...>

„1. Nepažeidžiant 5 straipsnio (kuris susijęs su žmonėms skirtomis vaistinėmis medžiagomis ir junginiais), prieš apgalvotai išleidami į aplinką GMO ar GMO kombinaciją, asmenys turi pateikti valstybės narės, kurios teritorijoje bus atliktas toks išleidimas, kompetentingai institucijai pranešimą.

<...>

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame pranešime pateikiami:

4. Valstybės narės paskiria kompetentingą instituciją ar institucijas, atsakingas už šios direktyvos reikalavimų vykdymą. Kompetentinga institucija išnagrinėja pagal B ir C dalis pateiktus pranešimus ir nustato, ar jie atitinka šios direktyvos reikalavimus ir ar tinkamai buvo atliktas šio straipsnio 2 dalyje numatytas įvertinimas.

a) techniniai dokumentai, kuriuose išdėstoma III priede nurodyta informacija, reikalinga rizikos aplinkai, kurią gali kelti apgalvotas GMO ar GMO kombinacijos išleidimas į aplinką, vertinimui atlikti <...>

<...>“

<...>

8. Pranešėjas gali pradėti leisti GMO į aplinką tik gavęs kompetentingos institucijos raštišką sutikimą ir laikydamasis visų jame nurodytų sąlygų.

2. Pagal šią direktyvą pateiktame pranešime pranešėjas gali nurodyti informaciją, kurios atskleidimas galėtų pakenkti jo konkurencin- gumui, todėl ji turėtų būti laikoma konfiden- cialia informacija. Tokiais atvejais būtina pateikti įmanomą patikrinti tokio konfiden- cialumo pagrindimą.

<...>“

19. Direktyvos D dalyje yra dvi nuostatos, tai yra 25 straipsnis ir 31 straipsnio 3 dalis, nustatančios valstybės institucijų pareigas, susijusias su informacija, kurią jos gavo vykstant leidimų išdavimo procedūrai.

3. Pasikonsultavusi su pranešėju, kompeten- tinga institucija nusprendžia, kuri informacija bus laikoma konfidenciali, ir apie savo spren- dimus praneša pranešėjui.

20. 25 straipsnis reglamentuoja informacijos, kuri kompetentingoms institucijoms patei- kiamą pagal B dalyje numatytą tvarką, konfi- dencialumą. Šiame straipsnyje nustatyta:

4. Jokiu būdu negalima laikyti konfidencialia šios (be kitų, ir pagal 6 straipsnį) <...> pateiktos informacijos:

„1. Komisija ir kompetentingos institucijos neatskleidžia trečiosioms šalims jokios pagal šią direktyvą gautuose pranešimuose esančios ar pasikeistos konfidencialios informacijos ir gina su gautais duomenimis susijusias inte- lektinės nuosavybės teises.

— <...> išleidimo į aplinką <...> vieta <...>“¹¹.

11 — Ši nuostata atitinka Direktyvos 90/220 19 straipsnį, kuriuo remiantis buvo suformuluotas Teisingumo Teismui pateiktas pirmasis *Conseil d'État* prejudicinis klausimas. Nagrinėjamai bylai reikšmingos esminės šio straipsnio nuostatos nebuvo pakeistos.

21. 31 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms nustatyta pareiga viešinti. Šioje dalyje nurodyta:

šant apie genetiškai modifikuotus aukštesnius augalus.

„Nepažeisdamos šio straipsnio 2 dalies ir IV priedo A dalies 7 punkto¹²⁾,

23. Direktyvos III B priedo E skirsnyje nurodyta, kokią informaciją apie išleidimo vietą reikia pateikti kompetentingoms valstybės institucijoms. Be kitos informacijos, E skirsnio 1 punkte numatyta, kad pranešėjo pateiktame pranešime turi būti atskleista „išleidimo į aplinką vietos (-ų) padėtis ir dydis“¹³.

a) valstybės narės sudaro valstybinius registrus, kuriuose registruoja GMO išleidimo į aplinką pagal B dalį vietas.“

Direktyva 90/313/EEB

22. Kalbant apie Direktyvos 2001/18 priedus, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs tik su III priedu. Šiame priede nurodyta išsami informacija, kurią valstybės institucijoms reikia pateikti vykstant leidimų išdavimo procedūrai. Priedas turi dvi dalis: A dalyje nurodyta, kokia informacija turi būti pateikiama pranešant apie GMO, išskyrus aukštesnius augalus, o B dalyje numatyta, kokia informacija turi būti nurodyta prane-

24. Faktinių bylos aplinkybių metu Direktyva 90/313 reglamentavo valstybės narės valdžios institucijose turimos informacijos apie aplinką prieinamumą¹⁴.

13 — Atvirkščiai, III A priedo III B 1 punkte, kuriame nurodyta, kokią informaciją apie išleidimo vietą reikia pateikti pranešant apie ne aukštesnius GMO augalus, vartojama formulė „(numatomo išleidimo į aplinką) vietos (-ų) geografinė padėtis ir jos (jų) koordinatės“. Direktyvoje 90/220 taip pat vartojama ši formulė.

12 — Abi nurodytos nuostatos susijusios su pranešimais, atliekamais pagal C dalį.

14 — 2005 m. vasario 14 d. ši Direktyva buvo pakeista Direktyva 2003/4.

25. Šios direktyvos 1 straipsnyje nurodyta, kad jos tikslas – „užtikrinti valstybės institucijose turimos informacijos apie aplinką laisvą platinimą ir prieinamumą bei nustatyti pagrindines sąlygas, pagal kurias tokia informacija turėtų būti pateikiama“.

leisti susipažinti su informacija apie aplinką. Šiame straipsnyje numatyta:

26. Direktyvos taikymo sritis apibrėžta 2 straipsnio a punkte. Šiame punkte nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, išskyrus šiame straipsnyje numatytus atvejus, valstybės institucijos teiktų turimą informaciją apie aplinką bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui jo prašymu, nereikalaujant nurodymo, kam tokia informacija reikalinga.

„Šioje direktyvoje:

<...>

a) „informacija apie aplinką“ – tai turima <...> informacija apie vandens, oro, dirvožemio, gyvūnijos, augalijos, gamtovaizdžio būklę; taip pat apie veiklą <...> ar priemones, kurios žalingai veikia ar gali veikti nurodytus aplinkos komponentus, bei apie aplinkosaugos veiklą ir priemones, įskaitant administracinio pobūdžio priemones ir aplinkos apsaugos valdymo programas.“

2. Valstybės narės gali numatyti, kad tokios informacijos prašymas gali būti atmetamas, jeigu tai susiję su:

<...>

27. Direktyvos 90/313 3 straipsnyje įtvirtintos taisyklės, pagal kurias valstybės narės turi

— visuomenės saugumu,

<...>

susipažinti su informacija apie aplinką, susijusia su tokiais išleidimais.

- medžiaga, kurią atskleidus, galėtų būti padaryta žala aplinkai, su kuria ta medžiaga susijusi.

Dėl pirmojo klausimo

<...>“

Pagrindinė byla

28. Sausheimo komuna, Prancūzijos, Graikijos, Nyderlandų ir Lenkijos vyriausybės bei Komisija pateikė rašytines pastabas ir per 2008 m. spalio 14 d. posėdį pateikė pastabas žodžiu.

Analizė

29. Pateiktais prejudiciniais klausimais siekiama išsiaiškinti, kokia yra GMO išleidimą į aplinką reglamentuojančių direktyvų sąveika su direktyvomis, numatančiomis galimybę

30. Direktyva 2001/18 nėra „galimybės susipažinti su informacija“ direktyva. Šios direktyvos pagrindinis tikslas – sukurti suderintą teisinę sistemą, pagal kurią valstybės narės gali leisti išleisti GMO į aplinką. Ši direktyva nustato kriterijus, kaip vertinti potencialią riziką, kuri galėtų kilti kiekvienu konkrečiu atveju. Direktyvoje numatytais priemonėmis siekiama užtikrinti, kad pramonės produktų kūrimas, naudojant GMO, būtų nekenksmingas (ir veiksmingas) ¹⁵.

31. Siekdama šių tikslų, direktyva įpareigoja kiekvieną asmenį, ketinantį vykdyti išleidimą į aplinką, teikti informaciją valstybės narės, kurioje būtų atliekamas numatytas išleidimas į aplinką, kompetentingoms institucijoms. Ši informacija skirta tam, kad prieš nusprendamos, ar leisti pranešėjui, kad jo GMO turėtų sąlytį su aplinka, minėtosios valdžios institucijos galėtų atlikti veiksmingą rizikos vertinimą.

¹⁵ — Žr. septintą konstatuojamąją dalį.

32. Kai valdžios institucijos gauna būtiną informaciją, kurios reikia norint priimti pagrįstą sprendimą dėl leidimo išleisti į aplinką suteikimo, ir toks sprendimas priimamas, Direktyva 2001/18 nustato šioms institucijoms išvestines pareigas, susijusias su pareiškėjo pateiktos informacijos naudojimu.

33. Viena iš jų – pareiga viešinti informaciją¹⁶. Vis dėlto pareiga informuoti visuomenę yra papildomas, o ne savarankiškas įpareigojimas.

34. Dabar išsamiau panagrinėkime direktyvos struktūrą ir turinį.

35. Asmenys, kurie pageidauja vykdyti GMO išleidimą į aplinką, pagal direktyvos 6 straipsnį turi pranešti apie tai kompetentingoms valstybės institucijoms ir pateikti dokumentus, kad šios institucijos galėtų priimti pagrįstą sprendimą dėl leidimo išleisti į aplinką suteikimo.

16 — Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (2161 UNTS 447) konstatuojamosiose dalyse ypač pabrėžiamas principas, kad viešumas pageidaujamas neatsižvelgiant į tai, jog dauguma visuomenės narių gali ir nebūti mokslo specialistai.

36. Direktyvos 6 straipsnis nukreipia į šios direktyvos III priedą, kuriame nustatyta, kokią informaciją pranešėjas turi pateikti. Be kita ko, šiame priede numatyta informacija apie išleidimo į aplinką vietą.

37. Šiuo atveju yra aktualus Direktyvos 2001/18 III B priedo tekstas¹⁷.

38. III B priedo E skirsnio 1 punkte nurodyta, kad pranešėjas turi pranešti kompetentingoms institucijoms apie „išleidimo į aplinką vietos (-ų) padėtį ir dydį“.

39. Nors III A priede (kuris taikomas ne aukštesniesiems genetiškai modifikuotiems augalams) nurodyta, kad pranešėjas turi pranešti kompetentingoms institucijoms apie numatomo išleidimo į aplinką vietų „geografinę padėtį ir jų koordinates“, akivaizdu, kad III B priede pateiktas ne toks tikslus apibrėžimas.

40. Man atrodo, kad šią situaciją galėtų paaiškinti su pranešimu pateikiamų dokumentų tikslas. Pranešėjas privalo pateikti kompetentingoms institucijoms tokią infor-

17 — Žr. šios išvados 8 ir 9 punktus.

maciją, kurios šioms institucijoms reikia įvertinti aplinkai keliamą riziką prieš suteikiant leidimą išleidimui į aplinką¹⁸.

41. Konkrečių duomenų, kurių reikia minėtosioms institucijoms, tikslumas skirsis kiekvienu konkrečiu atveju¹⁹. Tam tikrais atvejais gali būti įmanoma atlikti pakankamą aplinkai keliamos rizikos įvertinimą, kai išleidimo į aplinką vieta nurodoma komunos ar kantono lygmeniu. Kitais atvejais gali prireikti nurodyti tikslias koordinatas²⁰.

42. Kai kompetentingos valstybės institucijos gauna informaciją, kurios reikia atlikti aplinkai keliamos rizikos įvertinimą, ir, jei galima, išduoda leidimą išleisti į aplinką, Direktyva 2001/18 numato papildomas nuostatas, reglamentuojančias tolesnį tokios informacijos naudojimą²¹.

43. Šios direktyvos 25 straipsnyje išdėstyta keletas pagrindų, kuriais remdamasis pranešėjas gali prašyti valstybės institucijų neatskleisti informacijos, kurią jis pateikė vykstant 6 straipsnyje numatyta ir III priede išsamiai reglamentuotai leidimo išdavimo procedūrai.

44. 25 straipsnio 4 dalyje numatyti šios teisės į apsaugą apribojimai. Be kitų, 25 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad *jokiu būdu* negali būti nuo visuomenės nuslėpta „išleidimo į aplinką vieta“.

45. Mano nuomone, 25 straipsnyje vartojama sąvoka „išleidimo į aplinką vieta“ yra apibūdinamojo pobūdžio ir turi būti aiškinama kaip informacija apie vietą, kurios, vykstant leidimo išdavimo procedūrai, valstybės institucijoms kiekvienu konkrečiu atveju reikia aplinkai keliamos rizikos įvertinimui atlikti.

18 — Žr. Direktyvos 2001/18 4 straipsnio 2 dalį.

19 — Šis kiekvieno konkretaus atvejo vertinimas nurodytas aštuonioliktoje ir devynioliktoje Direktyvos 2001/18 konstatuojamosiose dalyse.

20 — Nyderlandų vyriausybė teisingai pastebi, kad tikslumas, kokiu gali būti nurodoma vietos padėtis, nebūtinai turi atitikti žemės ploto kadastro duomenis. „Sklypas“ gali būti mažas arba gana didelis. Valstybėse narėse gali būti (naudojami) skirtingi kadastriniai vienetai. Šios aplinkybės taip pat patvirtina nuomonę, kad III B priedą reikia aiškinti taip, jog pagal šį priedą reikalaujamos nurodyti vietos tikslumas susijęs su aplinkai keliamos rizikos įvertinimo poreikiais.

21 — Dvi iš šių nuostatų, tai yra 9 ir 24 straipsniai, taikomos nepažeidžiant 25 straipsnio. Todėl šios nuostatos nėra reikšmingos nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

46. Kadangi 25 straipsnis taikomas bendrai, logiška, kad 25 straipsnio 4 dalyje vartojamas bendrinis terminas „išleidimo į aplinką vieta“,

siekiant apimti tiek atvejus, kai aplinkai keliamos rizikos įvertinimui atlikti pakanka ne tokio tikslaus vietos nustatymo, tiek atvejus, kai būtina nurodyti vietos geografinę padėtį ir jos koordinatas²².

47. Todėl negaliu pritarti nuomonei, kad terminas „išleidimo į aplinką vieta“ valstybėms narėms palieka diskreciją, siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp visuomenės saugumo ir jos teisės susipažinti su informacija²³.

48. Direktyvos 2001/18 25 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybė narė privalo atskleisti bet kokią informaciją apie išleidimo į aplinką vietą, kurią ji turi pagal šios direktyvos III priedą. Kalbant bendriau, Direktyva 2001/18 kompetentingoms valstybės institucijoms nustato pareigą viešinti informaciją, kurią jos gavo, kad galėtų atlikti aplinkai keliamos rizikos įvertinimą ir išduotų leidimą išleidimui į aplinką (laikantis tik 25 straipsnio 1 dalyje nurodytų konkrečių konfidencialumo sumetimų).

22 — Iš skirtingų Direktyvos 2001/18 kalbinių versijų matyti, kad 25 straipsnio 4 dalyje sistemaiškai vartojamas bendrinis terminas. Pavyzdžiui, žr. versijas olandų, prancūzų, vokiečių, anglų ir ispanų kalbomis, kuriose kalbama ne apie konkrečią išleidimo į aplinką vietą, bet bendrai nurodoma išleidimo į aplinką vietą ar vietovę.

23 — Taigi nepritariu Prancūzijos vyriausybės tvirtinimui, kad vien aplinkybė, jog dauguma valstybių narių nusprendė viešinti tik didesnę geografinę teritoriją, kurioje yra išleidimų į aplinką vieta, parodo teisės aktų leidėjo ketinimus 25 straipsnio 4 dalį aiškinti taip, kad ji suteikia tam tikrą diskreciją.

49. Mano siūlomas aiškinimas turi dvi pasekmes. Pirmą, valstybės institucijos negali būti įpareigojamos atskleisti informaciją, kurios jos neturi²⁴. Antra, jei šioms institucijoms pateikiama informacija (net ir vykstant leidimo išdavimo procedūrai), kuri nėra reikalinga atlikti rizikos aplinkai įvertinimą, ši informacija nepatenka į III priedo taikymo sritį ir todėl pagal Direktyvą 2001/18 nereikalaujama, kad ji būtų atskleista prašymą pateikusiam asmeniui²⁵.

50. Direktyvos 2001/18 25 straipsnis negali būti aiškinamas taip, kad jis atlieka filtro funkciją apie išleidimo į aplinką vietą atskleistinos informacijos atžvilgiu. Man atrodo, kad 25 straipsnis turėtų būti aiškinamas kitaip. Direktyvos 2001/18 25 straipsnio 1 dalyje Komisijai ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms numatytos dvi pareigos: neatskleisti trečiosioms šalims jokios „pagal šią direktyvą gautuose pranešimuose esančios ar pasikeistos konfidencialios informacijos“ ir pareiga ginti su gautais duomenimis susijusias intelektualines nuosavybės teises. Paskesnė šio straipsnio 2 ir 3 dalyse išdėstyta tvarka, pagal

24 — Informacijos, kurią šios institucijos privalo turėti, apimtį apibrėžia valstybės narės pareiga veiksmingai atlikti aplinkai keliamos rizikos įvertinimą.

25 — Vis dėlto iš jų gali būti reikalaujama atskleisti šią informaciją pagal Direktyvą 90/313; žr. šios išvados 58 ir paskesnius punktus.

kurią nustatoma saugotinių duomenų apimtis. Iš to išplaukia, kad taikydamos šią tvarką kompetentingos institucijos atlieka vertinimą²⁶, kuris savo ruožtu reiškia naudojimąsi tam tikra diskrecija.

GMO išleidimo į aplinką pagal B dalį vietas²⁷. Akivaizdu, kad būtų neįmanoma laikytis šio įpareigojimo, jei informaciją apie išleidimo į aplinką vietą būtų galima laikyti konfidencialia pagal 25 straipsnio 1 dalį.

51. Direktyvos 25 straipsnio 4 dalyje, atvirkščiai, nurodoma, kokios informacijos *negalima* laikyti konfidencialia. Šiuo atveju naudotis diskrecija ar vertinti negalima. Valstybės institucijoms nėra suteikta teisė atrinkti 25 straipsnio 4 dalyje išvardytą informaciją ir nuspręsti, kurios (pavyzdžiui) GMO monitoringo ir reagavimo į kritines situacijas planų dalys neturėtų būti atskleistos. Atvirkščiai, šioms institucijoms aiškiai nurodyta, kad tokios informacijos „jokiu būdu“ negalima laikyti konfidencialia. Mano nuomone, kai vykstant pranešimo procedūrai kompetentingos institucijos gauna informaciją, kuri skirta atlikti aplinkai keliamos rizikos įvertinimą ir priklauso 25 straipsnio 4 dalyje nurodytos informacijos kategorijai, minėtos institucijos neturi diskrecijos spręsti, kaip elgtis su tokia informacija. Ši informacija negali būti laikoma konfidencialia.

53. Taigi darau išvadą, kad pagal Direktyvą 90/220 ir Direktyvą 2001/18 kompetentingos valstybių narių institucijos privalo viešinti informaciją apie išleidimo į aplinką vietą tokiu tikslumu, koks reikalingas, kad jos galėtų atlikti aplinkai keliamos rizikos įvertinimą vykstant leidimo išdavimo procedūrai.

Dėl antrojo klausimo

52. Tai, kad, be kitos informacijos, išleidimo į aplinką vieta jokiu būdu negali būti laikoma konfidencialia, patvirtina Direktyvos 2001/18 31 straipsnio 3 dalies a punkto teksto analizė. Pagal šią nuostatą valstybės narės turi sudaryti „valstybinius registrus, kuriuose registruoja

54. Skirtingai nuo Direktyvos 2001/18 (kuri pirmiausia yra susijusi su leidimų saugiam GMO išleidimui į aplinką išdavimo procedūra), Direktyva 90/313 turi, kaip matyti iš jos pavadinimo, konkretų tikslą suteikti visuomenės nariams galimybę susipažinti su valstybės institucijose turima informacija apie

26 — Žr. 25 straipsnio 3 dalies tekstą: „nusprendžia, kuri informacija bus laikoma konfidenciali“.

27 — Direktyvos 31 straipsnyje esanti sąvoka „išleidimo į aplinką vieta (os)“ turėtų būti aiškinama laikantis principu, kurie naudojami aiškinant 25 straipsnio 4 dalyje esančią sąvoką: kaip vieta, kurią pranešėjas pagal III priedą privalo nurodyti kompetentingoms valstybės institucijoms.

aplinką. Šios direktyvos nuostatos palengvina priėmimą prie informacijos, nors ir nustato keletą leidžiančių nukrypti nuostatų, pagal kurias valstybės narės tam tikrais atvejais gali atsisakyti atskleisti tokią informaciją.

atskleidimą, o Direktyvos 90/313 3 straipsnyje numatyti kiti pagrindai (be kitų, visuomenės saugumas). Šis argumentas neatspindi nei Direktyvos 2001/18 struktūros, nei šios direktyvos ir direktyvų dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką sąveikos būdų²⁹.

55. Šių direktyvų tikslas – suteikti galimybę susipažinti su informacija, kuri priešingu atveju *nebūtų* atskleista. Jos neturi tikslo numatyti papildomą pagrindą riboti visuomenės galimybę susipažinti su informacija, kuri priešingu atveju *būtų* atskleista²⁸.

58. Direktyva 90/313 tampa svarbi, jei valstybės narės institucijos turi daugiau informacijos nei reikalaujama atskleisti pagal Direktyvą 2001/18³⁰. Prašymas susipažinti su tokia informacija gali būti pateikiamas pagal nacionalinės teisės aktų, perkeliančių Direktyvą 90/313, nuostatas.

56. Valstybė narė negali remtis Direktyvos 90/313 ir Direktyvos 2003/4 nuostatomis, nenorėdama suteikti galimybės susipažinti su informacija, kuri yra viešai prieinama pagal Direktyvą 2001/18 ir Direktyvą 90/220.

59. Vis dėlto, norėdama pateisinti atsisakymą atskleisti informaciją apie išleidimo į aplinką vietą, valstybė narė gali remtis Direktyvos 90/

57. Todėl atmetu Sausheimo komunos bei Prancūzijos, Graikijos ir Lenkijos vyriausybių pateiktą argumentą, kad Direktyvos 2001/18 25 straipsnis numato vienokius pagrindus (intelektinė nuosavybė, konkurencija, ekonominiai pranešėjo interesai) riboti informacijos

29 — Taip pat žr. mano išvados byloje *Heinrich* (C-345/06, byla nagrinėjama) 55–58 punktus, kuriuose išdėsciau panašų požiūrį dėl EB 254 straipsnio ir 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331) struktūrinio ryšio.

30 — Tarkime, pavyzdžiui, kad aplinkai keliamos rizikos įvertinimui atlikti nebuvo būtina žinoti numatyto eksperimentinio išleidimo vietos geografinių koordinacių, tačiau pranešėjas jas vis tiek nurodė pateikdamas prašymą pagal Direktyvos 2001/18 III B priedą.

28 — Žr. pirmą, antrą, penktą ir devintą Direktyvos 90/313 konstatuojamąsias dalis.

313 3 straipsnio 2 dalyje išdėstytais priežastimis, jei įvykdomi kiti šiame straipsnyje nurodyti reikalavimai. Manau, kad apribojimas dėl visuomenės saugumo sumetimų (viena iš 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų priežasčių) apimtų tuos atvejus, kai atskleidus konkrečią išleidimo į aplinką vietą ji galėtų būti neteisėtai sunaikinta.

60. Suprantu, kad mano siūlomas aiškinimas tam tikrais atvejais atitinkamoms valstybėms narėms nepaliks kito pasirinkimo, kaip tik atskleisti tikslią išleidimo į aplinką vietą. Teismo posėdyje Prancūzijos ir Nyderlandų vyriausybės atkreipė Teisingumo Teismo dėmesį į tai, kad tiksliai nurodžius vietą gali būti sunaikinti pasėliai. Jei tokie veiksmai išplistų, tai galėtų sulėtinti GMO plėtrą. Minėtos vyriausybės tvirtina, kad represinės priemonės, kaip antai baudžiamosios sankcijos už pasėlių sunaikinimą, kurios taikomos po tokių įvykių, ne visada būna veiksmingos kovojant su „eko kariais“.

61. Gali būti, kad suteikus priėjimą prie informacijos reikės susitaikyti su didesniu pavojumi dėl sumažėjusio saugumo. Bendrijos teisės aktų leidėjas turi teisę ir vis dar gali nustatyti kitokią pusiausvyrą tarp GMO kultūrų vystymo skatinimo ir visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką didinimo, jei patirtis parodytų, kad esama pusiausvyrą nėra tinkama.

62. Be to, EB 95 straipsnis³¹ leidžia ypač rimtų problemų dėl viešosios tvarkos turinčiai valstybei narei išlaikyti nacionalines nuostatas, kurios numato griežtesnius apribojimus visuomenės galimybei susipažinti su išsamia informacija apie GMO išleidimą į aplinką. Jei valstybė narė nuspręstų pasinaudoti šia galimybe ir sistemingai atskleistų ne tokius tikslius duomenis apie išleidimo į aplinką vietą, bet kokia valstybės neatskleista išsamesnė informacija patektų į Direktyvos 90/313 taikymo sritį. Tokiu atveju valstybė galėtų atsakyti ją atskleisti remdamasi šiose direktyvose numatyta išimtimi, susijusia su visuomenės saugumu.

63. Tačiau kiekviena valstybė narė, kuri pageidauja šitaip ir toliau taikyti nacionalines nuostatas, turi laikytis EB 95 straipsnyje nustatytos privalomos procedūros. Prancūzijos vyriausybė nepasinaudojo šia galimybe³².

64. Galiausiai nežinau jokio bendrojo Bendrijos teisės principo, kuriuo kompetentingos valstybės institucijos galėtų remtis pateisindamos atsisakymą atskleisti aptariamą informaciją. Vykstant teismo procesui nė viena pastabas pateikusi bylos šalis netgi neužsiminė apie tokius principus ir juo labiau jais nesirėmė.

31 — Šis Sutarties straipsnis yra Direktyvos 2001/18 pagrindas. Direktyva 90/220 buvo priimta EB sutarties 100a straipsnio pagrindu (kuris po pakeitimo tapo EB 95 straipsniu).

32 — Iš tikrųjų reikia paminėti, kad neseniai Prancūzijos įstatymų leidėjas priėmė 2008 m. birželio 25 d. Įstatymą Nr. 2008-595 (JORF, Nr. 148, 2008 m. birželio 26 d., p. 10218), kuris šios valstybės institucijas įpareigoja atskleisti tikslią GMO išleidimo į aplinką vietą.

Išvada

65. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į *Conseil d'État* pateiktus du prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. „Vieta“, kurioje bus atliktas genetiškai modifikuotų organizmų išleidimas ir kuri pagal 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB 25 straipsnį negali būti konfidenciali, atitinka teritoriją, kuri valstybės narės kompetentingoms institucijoms nurodoma pranešime, pateiktame pagal šios direktyvos 6 straipsnyje numatytą procedūrą.
2. Valstybės narės negali remtis 1990 m. birželio 7 d. Tarybos direktyvoje 90/313/EEB dėl laisvo prieinamumo prie informacijos apie aplinką numatytais išimtimis, susijusiomis su visuomenės saugumo užtikrinimu, atsisakydamos atskleisti informaciją apie išleidimo į aplinką vietą, jei tokios informacijos atskleidimas yra privalomas pagal Direktyvą 2001/18.